LATVIEŠU VĒSTNESIS

LATVIAN NEWS BULLETIN

The policy of this Newspaper is to provide our Latvian people in exile with all available news of importance concerning the world's happenings, of political, economic, cultural or social significance. And our special aim is to present the humanitarian ideals and achievements of the great Democracies — the United States of America and the British Empire. This aim, we know, will help maintain the spiritual and cultural unity of the Latvian people and — of all things — will yield hopes for a safer and happier future.

Izdevējs un galvenais redaktors — Publisher and Editor-in-Chief: Viktors Baltkājis

Redakcija-Editorial Office: Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b)

Iznāk divi reizes nedēļā — Published twice a week

Nr. 89 (91) Trešdien, 1946. g. 13. novembrī **Dillingenē**

Aleksandrs Klifords (Clifford)

Francija atspirgst „vēža gaitā"

Visā pasaulē slavenas franču smaržas „Skandals." Parīzes mēļotāji saka, ka šodien tās ir vienīgā mode. Skandali patlaban tiešām ir uzmanības centrā.

Priekš dažām nedēļām mēs iesākām ar vīnu skandalu. To drīz nomainīja žāvētu dārzeņu skandals. Sekoja drēbju kuponu skandals. Tad sākās īsti prāvais benzīna skandals un pavisam liels miltu skandals provincē. Maizes, cukura un gaļas skandals līdz šim ir tikai pašā sākumā.

Ja Francijā kaut ko sauc par skandalu, tad, ticiet man, tas ir skandals. Dažu pēdējo nedēļu notikumi bija ar jo plašu vērienu. Parīzes prese tajos rakņājās ar baudu. Cilvēki, kas visu zina, prot arī stāstīt, ka tas viss vēl neesot nekas. Viņi liek saprast, ka visu līdzšinējo pārspēs vēl tikai rūgstošais valūtas skandals. Tuvējai ziemai viņi apsola arī pamatīgu ogļu skandalu.

800 proc. sadārdzināšanās

Šinī Francijas valstī kaut kas tiešām liekas būt iepuvis. Dzīves dārdzība aizvien vēl neatlaidīgi kāpj. No politiskā chaosa nevisai droši iznirusi konstitūcija, bet chaoss joprojām izskatās tikpat chaotisks. Ogļu ražošanā valda krize, lauksaimniecībā ir darbaspēka krize, rūpniecības un tirdzniecības nozarēs pastāv pusducis mazāku krīžu. No daudz pusēm Francija izskatās ne mazāk sasirgusi, kā tā bija 1939. gadā.

Pavasarī varēja cerēt. Aukstā un tumšā bezogļu ziema bija aizvadīta. Amerikāņu okupācija tuvojās beigām. Bija izredzes uz lieliskām ražām. Gaisā juta atdzimšanu. Vēl vairāk: Parīze pēkšņi atkal sāka izskatīties pēc Parīzes. Atmirdzēja tās priecīgās dzirkstis. Policistus ielās atkal redzēja viņu romantiskās uniformās.

Bet tagad... „Bois" alejās krīt lapas, miera konference piedzīvojusi nožēlojamas beigas. Sākas vēl viena ziema, kurā relātīvi tāpat nebūs kurināmā. Mūžīgais skandalu mudžeklis, politiskais apjukums, franka nedrošība, nemitīgi debesīs kāpjošas cenas. Patlaban ir ļoti viegli būt pesimistam.

Pēc kā lai vērtē kādu valsti? Vilcieni Francijā apgrozās pēc saraksta (atcerēsities, varbūt, ka Italijā tas bija Musolini pirmais lielais sasniegums). Jūs varat pirkt „foie gras," šampanieti un smaržas. Modes izstādēs ir eksotisku modeļu pārpilnība, katrs apmēram 100 angļu gineju cenā. Vai tas nozīmē, ka Francija ir spēcīga un plaukstoša?

Varbūt lielāka nozīme ir pasvītrot, ka par visu to, kur nabaga cilvēciņš 1938. g. izdeva 100 franku, viņam tagad jāmaksā 800? Un tāds, pie tam, ir oficiālais indeks legālām (nevis melnā tirgus) cenām. Kopš janvāra tās cēlušās no 480 frankiem (Anglijā par to, kas 1938. g. maksāja 100 angļu mārciņu, šodien jāsamaksā 179).

Saimnieciskais chaoss

Liekas, ka Francijas saimniecība galīgi izjūk. Laukstrādniekiem patlaban jāmaksā tik lielas algas, ka fermeri nevar atļauties savu ražojumu pārdošanu par legālām cenām. Te, lūk, sākas melnais tirgus. Dienvidfrancijas pagrabī piebāzti ar vīnu, bet vīnogu audzētāji to negrib pārdot. Kurpes, kafija un automašīnu riepas tiem jāpērk par melnā tirgus cenām. Arī par savu vīnu viņi tāpēc grib dabūt melnā tirgus cenu.

Rūpniecības ražojumu kvalitāte pazeminās. Melnajā tirgū par labi uzturētu 1939. g. automašīnu dod ievērojami vairāk nekā par tādu pat modeli, kas pavisam svaigs iznāk no fabrikas 1946. gadā. 1946. g. modelis salīdzinājumā ir daudz mazvērtīgāks.

(Beigas 3. lappusē)

Savienotās Valstīs uzvar republikāņi

Ņujorkā, 6. nov. — Vakar notikušās balsošanas rezultāti 47 štātos rāda republikāņu pārsvaru kongresa abos namos (tautas pārstāvju namā un senātā, — red.). Daudz štātos vēlētāji sagādājuši izšķirēju sakāvi demokratu partijai, kas priekš 14 gadiem Franklina Rūzvelta vadībā pārņēma vadības grožus. Uzvarējuši šinīs ārkārtējās vēlēšanās, republikāņi jau tagad sāk gatavoties jauna valsts prezidenta vēlēšanām, kuŗām jānotiek pēc 2 gadiem. Līdz tam prezidentam Trumēnam — demokratam jārēķinās ar kongresu, kuŗā noteiks republikāņi. Vērtējot vēlēšanu rezultātus, republikāņu senātors Roberts Tafts izteicās: „Vēlēšanu rezultāti rāda, ka amerikāņi ir noteikti pret to, lai centrālās valdības rokās paliktu vara un nauda viņu ikdienas dzīves regulēšanai. Republikāņu vadībā mēs mierīgi varam strādāt konstruktīvu darbu, kas nepieciešams mieram, gādāt pilnu nodarbinātību privātās uzņēmības ietvaros un rūpēties par sociālo labklājību, atstājot tautai brīvas rokas savu personīgo lietu kārtošanā." Republikāņu senātors Arturs Vandenbergs, ko Mičigānas vēlētāji ar pārliecinošu vairākumu no jauna ievēlēja senātā, izteicās, ka republikāņu uzvara ir „skaidrs apstiprinājums mūsu abu partiju vienotai ārlietu politikai, kas vēlas nacionālu drošību." Demokratu senātors Fullbraits sacīja, ka, pēc viņa ieskata, prezidentam Trumenam vajadzētu atkāpties, pirms tam iecelot par ārlietu ministru kādu republikāni, kam būtu jākļūst valsts prezidentam. Tādos laikos, kad ASV nav viceprezidenta, kā tas ir patlaban, ārlietu ministram ir priekšroka kļūt par valsts prezidentu. Pēc Fullbraita domām „Grand Old Party" (vecās dižās partijas, kā amerikāņi parasti sauc republikāņus) visizcilākais ārlietu pārzinātājs - valstsvīrs ir senātors Vandenbergs, kas ir loģiskākais ārlietu ministra Džemsa Bernesa pēctecis un līdz ar to arī prezidenta Trumena aizstājējs Baltajā namā.

Londonas prese ASV vēlēšanu rezultātus paziņo ar šādiem virsrakstiem: „ASV strauji nosvērušās pa labi," „Trumens izbalsots" un tml. „Evening Standard" raksta: „Ja Harijs Trumens būtu Savienoto Valstu ministru prezidents, nevis valsts prezidents, viņš savā amatā vairs neskaitītos. Pasaulē, kas kļūst aizvien kreisāka, Amerika strauji un drāmatiski pagriezusies pa labi. Tā ir tikpat skaidra pārvērtība, kāda Anglijā notika priekš 5 mēnešiem, lai gan pie amerikāņiem tas viss noticis gluži pretējā virzienā." Parīzes prese, ziņojot par rezultātiem, visvairāk uzsver nostāšanos pret Trumena demokratiem.

The Stars and Stripes

Senātā būs 51 republikānis

Ņujorkā, 6. nov. (INS). — Pēc neoficiāliem rezultātiem, jaunajā senātā būs 51 republikānis un 45 demokrati, bet tautas pārstāvju namā 244 republikāņi un 190 demokratu.

The Stars and Stripes

Republikāņi gavilē, bet sagaida arī demokratu atbalstu

Ņujorkā, 6. nov. (UP). — Atdzimstošā republikāņu partija no šīs dienas apņēmusies īstenot jo plašu likumdošanas programmu, kas paredz nodokļu pazemināšanu, cenu kontroles drīzu izbeigšanu un prezidentam pēdējos 14 gados piešķirto ārkārtējo pilnvaru anullēšanu. Ar to „karastāvoklis" AS Valstīs izbeigsies jau 1947. g. Republikāņu uzvara nav tik pilnīga, lai tiem būtu nepieciešamais ⅔ balsu vairākums, ar kuŗu varētu pārbalsot valsts prezidenta Trumena veto. Nav izslēgta tāpēc kompromisu nepieciešamība daudzos jautājumos. Ārlietās republikāņi solījušies turpināt atbalstīt Vienotās Nācijas. ASV tautas pārstāvju nama republikāņu līderis Džozefs Martins apsolījis, ka republikāņi gādās arī par īpašu izmeklēšanu, kuŗai jānoskaidro, cik daudz un cik plaši ir „slepenie līgumi, par kuŗiem amerikāņu tauta līdz šim zina maz vai neko."

Republikāņu partijas priekšsēdis Karrolls Riss (Reece), raksturojot ASV vēlēšanu rezultātus, tos nosauc par republikāņu „lielu uzvaru," bet labklājības un miera ātrākai panākšanai aicina atbalstu arī no demokratiem, kas vēl paliek amatos. „Republikāņu partija guvusi lielu uzvaru, bet tā vēl nenoteic par federālo valdību," viņš sacija. „Mēs darīsim visu, kas mūsu spēkos, bet es ļoti paļaujos, ka Trumens un viņa padotie ar mums tāpat sadarbosies." Riss turpināja, ka republikāņu un demokratu uzdevums ir „uzvest nāciju atpakaļ uz labklājības, varas un miera ceļa." Republikāņu līderis tautas pārstāvju namā Džozefs Martins, kam vislielākās izredzes kļūt par republikāņu pārsvarā esošā tautas pārstāvju nama spīkeru, saka: „Strādāsim kopā, lai sasniegtu mieru un labklājību mūsu pašu mājās un parādītu mūsu labo gribu visām kaimiņu nācijām pārējā pasaulē." Martins republikāņu uzskatus izteic šādi: „Mēs, republikāņi, uzskatām, ka vissvarīgākais ir vienota Amerika, kas vienota savā apņēmībā samazināt valdības izdevumus, pazemināt nodokļus, ražot arvien vairāk un gādāt par zemākām cenām."

The Stars and Stripes

Amerikāņu preses balsis

Ņujorkā, 6. nov. (UP). — Republikāņu „New York Herald Tribune" virsrakstā saka „Amerikāņu uzvara," bet ievadā norāda, ka „vājas valdības jucekļigā „New Deal' politikas kļūdu kombinēšana beidzot atmodinājusi nāciju un likusi tai saskatīt šādas rīcības briesmas." „New York Times," kas atbalstīja ar lielu balsu vairākumu par Ņujorkas štāta gubernātoru ievēlēto republikāni Tomasu Duviju (Dewey) pret demokratu kandidātu Herbertu Lēmani (UNRRA's bij. ģenerāldirektoru), republikāņu uzvaru izskaidro ar kara laika cenu kontroles turpināšanu, streikiem, kas kavējuši rūpniecības pārkārtošanu miera laika vajadzībām, gausinādami plašā patēriņa preču ražošanu, un domstarpībām pašas valdības aprindās, ieskaitot arī Vollesa incidentu.

The Stars and Stripes

Sūtņa Dr. A. Bīlmaņa notas ASV Valsts Departamentam

Sūtnis Dr. A. Bīlmanis savā vēstulē LSK raksta, ka sakarā ar „skriningiem" un latviešu DP izslēgšanu no nometnēm viņš griezies pie Valsts Departamenta Vašingtonā ar vairākām notām, norādīdams uz īpatnējiem apstākļiem, kādos notikusi latviešu karaviru mobilizācija un civiliedzīvotāju izvešana uz Vāciju.

Dr. A. Bīlmanis notās sevišķi uzsvēris mūsu bij. karaviru likteni, kā arī iestājies par ienācējiem amerikāņu joslā no pārējām okupācijas joslām un Austrijas.

Noslēgumā sūtnis lūdzis Valsts Departamenta vidutājību asumu novēršanā turpmākās latviešu pārbaudēs un DP tiesību atjaunošanu izslēgtajiem, kā arī gādību Austrijas latviešu pārvešanai uz Vāciju.

ASV joprojām atzīst Latvijas neatkarīgo valsti

Kāds ASV armijas kapteinis, pēc tautības latvietis, jūlijā vēstulē ASV ārlietu ministrijai bija lūdzis paskaidrot ASV viedokli par Baltijas valstu stāvokli. Kapteiņa saņemto atbildi ievietojam oriģinālā un tulkojumā:

„Department of State, Washington,
August 1, 1946,

My dear captain Peterson,

I have received your letter of July 22, 1946, addressed to Mr. Llewellyn E. Thompson, Chief, Division of Eastern Affairs, in which you inquire about the Status of the Baltic States.

In answer to your question I think you would be interested in knowing that the United States does not recognize the incorporation of the Baltic States into the Union of Soviet Socialistic Republics. The representatives of Estonia, Latvia and Lithuania, accredited to this Government, continue to be recognized.

(Signature)
Walter Walkinshaw
Chief, Public Views and Inquiries Section, Division of Public Liaison."

Vēstules tulkojums latviešu valodā:

„Ārlietu ministrija

Vašingtonā, 1946. g. 1. augustā.

Mīļo kapteiņ Peterson! Esmu saņēmis Jūsu 1946. g. 22. jūlija vēstuli, kas adresēta austrumu nodaļas vadītājam Levellinam Tompsonam un kuŗā Jūs jautājat par Baltijas valstu stāvokli.

Atbildot uz Jūsu jautājumu, domāju, ka Jūs interesēs zināt, ka Savienotās Valstis neatzīst Baltijas valstu iekļaušanu Padomju Sociālistisko Republiku Savienībā. Igaunijas, Latvijas un Lietuvas pārstāvjus, kas ir akreditēti pie šīs valdības, turpina atzīt.

Patiesā cieņā

(paraksts)

Sabiedrisko ieskatu un jautājumu sekcija,

Sabiedrisko sakaru nodaļa."

Vēstules fotokopija iegūta ar Lietuvas ministra St. Lozoraiša laipno vidutājību un tā glabājas pie Gustava Celmiņa Romā.

„Latviešu Balss Austrijā"
Glāzenbachā

Apsardzības dienestā Bambergā vairs nepieņem

Pēc Latvijas Sarkanā krusta informācijas, uzņemšana apsardzības dienestā **Bambergā** patlaban vairs nenotiek. Nav arī zināms, kad to, varbūt, atjaunos. **A. Kroders**

Bīskaps J. Rancāns informē tautiešus

Vircburgas latviešu nometnē Bavārijā bīskaps J. Rancāns šinīs dienās informēja tautiešus par savu braucienu pa Vakareiropas valstīm. Līdzīgā kārtā augstais baznīcas gans un Latvijas valstsvīrs, kas ir mūsu pēdējās Saeimas priekšsēža vietnieks, bet vācu okupācijas laikā vadīja latviešu politisko un sabiedrisko darbinieku radīto pretestības kustību — Latvijas Centrālo padomi, nodomājis ar savu darbu un brauciena gaitām iepazīstināt tautiešus arī pārējās latviešu bēgļu lielākās nometnēs un kolonijās. Pēc Vircburgas bīskaps Rancāns 9. und 10. nov. bija paredzējis apmeklēt Augsburgu.

Lai informētu Romas katoļu baznīcas vadītājus un Rietumeiropas valstu valstsvīrus un noteicējas personas par Latvijas valsts traģisko likteni un latviešu bēgļu dzīvi, domām un cerībām, bīskaps J. Rancāns šīs vasaras otrā pusē vispirms apmeklēja Šveici, kur ticies arī ar Latvijas, Lietuvas un Igaunijas pārstāvjiem, pārrunās skaŗot kā Baltijas valstu likteņus, tā arī emigrācijā nokļuvušo baltiešu jautājumu. Vatikanā, kā tas savā laikā jau atzīmēts „Latviešu Vēstnesī," bīskapam J. Rancānam bija sarunas ar Sv. Krēsla vadītājām amatpersonām. Pāvests Pijs 12. bīskapam J. Rancānam veltītā īpašā audiencē izrādījis ļoti lielu interesi par latviešu tautu un tās traģisma pilnajām gaitām, izteicot arī pārliecību, ka reiz beigsies mazo tautu lielās ciešanas. Tanī pašā gadījumā pāvests bīskapam J. Rancānam uzdevis nodot viņa svētību visiem latviešiem trimdā un dzimtenē.

51 valsts konferences laikā bīskaps J. Rancāns atradies Parīzē. Tur viņš sastapies, starp citu, ar Francijas katoļu baznīcas augstākiem vadītājiem. Pārrunājot Latvijas valsts un latviešu tautas likteni, arī viņi izteikuši līdzjūtību mazajām Baltijas tautām, kam uzlikts smags ciešanu krusts. Sarunu laikā Parīzē bīskaps plaši informējis gan par Latvijas valsts patstāvības laika saimnieciskiem un kultūrāliem sasniegumiem, gan arī par latviešu tautas postu, pārdzīvotām ciešanām un pazemojumiem okupāciju gados.

Tālākā ceļā uz Angliju bīskaps Londonā sastapies ar Latvijas sūtni K. Zariņu un arī ar Anglijas valsts, politiskās un sabiedriskās dzīves vadītājiem. Vairāki angļu valstsvīri un ievērojami politiski darbinieki sarunās apliecinājuši simpatijas latviešu tautai, drošināmi: „Nezaudējiet pacietību! Arī jūsu problēma reiz izkārtosies."

Pirms atgriešanās Vācijā bīskaps J. Rancāns apmeklējis Beļģiju, kur sastapies ar Beļģijas sabiedriskās un politiskās dzīves vadītājām personām. Izprašana un atsaucība dzirdēta arī še. Uzturēdamies Beļģijā, bīskaps vēl apmeklējis latviešus — katoļu studentus, kas Beļģijā gatavojas savām katoļu priesteŗu gaitām. Studijās viņus atbalsta Beļģijas katoļu garīdzniecība.

Pēc sava informātīvā atstāstījuma bīskaps J. Rancāns aicināja sapulcē ieradušos ap 2000 tautiešu līdz ar pārējiem latviešu bēgļiem būt vienotiem, savstarpēji izpalīdzīgiem, iecietīgiem un nezaudēt ticību brīvai demokratiskai Latvijai. Šo ticību tēvzemei, kas reiz atkal celsies brīva, daiļa un latviskā garā varena, klausītāji apliecināja ar trīskārtēju „Slava Latvijai!"

Latviešu sanāksme Vircburgā, kur tautieši bīskapa un valstsvīra apvalditi lietiškajos, bet paļāvības un cerības apgarotajos vārdos guva jaunu drošinājumu un stiprinājumu turpmākām trimdinieku dzīves gaitām, beidzās ar „Dievs, svētī Latviju!"

T.

DP skaits ASV joslā samazinājies par 12.500

Frankfurtā, 5. nov. — ASV bruņoto spēku virspavēlniecība Eiropā vakar paziņoja, ka oktobŗa pirmajās 15 dienās DP skaits joslā samazinājies gandrīz par 12.500. 15. okt. šinī joslā atradās 527.274 DP pret 539.733 septembrī. Samazināšanos visvairāk veicinājusi apm. 15.000 poļu repatriācija un apm. 150 žīdu novietošana uz dzīvi cituviet. Šinīs 15 dienās ASV joslā palielinājies tikai žīdu skaits, kas 117.287 vietā bija 120.030.

The Stars and Stripes

Plkv. Lasmanim! Jūsu adresi līdz **Ausma Būda: DP Camp „Antwerp." Flensburg** (24). 3844

Likvidē latviešu nometni Eichštetē

Oktobra pēdējās dienās UNRRA's vadība izrīkoja, ka jāatbrīvo t. s. „Jägerkaserne" DP nometne Eichštetē, kurā dzīvoja pāri par 1400 latviešu. 6. novembrī viņus sāka izvietot pa pārējām Bavārijas DP nometnēm, sūtot uz Veidenu 500, Regensburgu 450, Fišbachu 225, Erlangenu 150 un Ansbachu 130. Eichštetes nometnes latviešu vadības pārstāvji gan apmeklēja augstākās UNRRA's un ASV 3. armijas iestādes Heidelbergā, lai panāktu latviešu atstāšanu Eichštetē vismaz pa ziemu, bet šīm pūlēm panākumi izpalika. Nometnei likvidējoties un tās iemītniekiem sadaloties mazākās grupās, darbs mācības gada vidū jāpārtrauc arī latviešu ģimnazijai, kurā ir pāri par 80 audzēkņu. Ģimnazijas kodolu tagad domāts pārcelt uz Regensburgu. Cik noskaidrots, latviešu atbrīvojamā E. nometnē un arī vairākās līdz šim vāciešu apdzīvotās mājās novietos dažus tūkstošus žīdu DP.

Arv. Bolšteins

Chronika

Vācu laikraksts „Hamburger Allgemeine" 29. okt. par Rīgas radiofona latviešu trimdinieku stīgu kvartetu — prof. Norīti un docentiem Vinertu, Ruševicu un Teichmani raksta, ka Hamburgā notikušajā koncertā „šos četrus, vienu otram līdzvērtīgus māksliniekus klausīties bija īsta mūzikas bauda." Mākslinieki esot sasnieguši mūzikas Eiropas klases līmeni. Mocartu viņi atskaņojuši kā Mocartu, bet Dvoržakā uztvēruši Bohēmijas mūzikas dvēseli (Eriks Miesnieks). — 25 km a-mos no Veidenas Augšpfalcā, tikai dažos kilometros no Čechoslovakijas robežās, atrodas Flosenburgas bij. „KZ" nometne. Tās novietojums ir kā katla dibens: iedobums, visapkārt smiltis un akmeņi. Flosenburgai ir tikpat bēdīga „slava" kā Dachavai, Aušvicai, Buchenvaldei un daudzām citām koncentrācijas nometnēm pašā Vācijā un ārpus tās. Te 60.000 ieslodzīto vidū, kā rāda atrastie saraksti, atradušies arī 14 latviešu, kuru vārdi un liktenis aizvien vēl nav zināmi. Nometnē turēti 26.430 krievu, 17.546 poļu, 5.064 vāciešu, 4.731 francūzis, 3.840 čechu, 3.683 itāļi, 6.132 žīdi, 2.489 lietuviešu u. c. tautību locekļi. Uz kādas barakas durvīm lasāms uzvārda ieraksts „Cirša." Jādomā, ka tas bijis latvietis. Tuvējā Flosenburgas ciemā pēc amerikāņu karaspēka ienākšanas pašā ciema vidū ierīkota kapsēta, kuŗā apbedīti ap 180 koncentrācijas nometnes iemītnieku, kas miruši tanī laikā, kad amerikāņi sniegusi iespējamāko palīdzību nometnē nomocīto ieslodzīto pakāpeniskai atbrīvošanai. Šinī nometnē nacisti turējuši arī Austrijas valsts kanceleru Šušnigu un itāļu maršala Badoljo ģimenes locekļus. 27. okt. Flosenburgā atklāja piemineklī noslepkavotiem un mirušiem politiskiem ieslodzītiem. Skumjajās svinībās piedalījās daudz svētceļnieku — trimdinieku, to vidū arī latvieši. Sabiedrotos pārstāvēja ASV armijas karaviri un PSRS militārā delegācija (V. Zirnītis). — Erlangenā Bavārijā latviešu skaits pārsniedz jau 800, jo šurp pārvietoti arī 200 latviešu no Pasavas. Apvienoto 3 latviešu nometņu komitejas izveidojušas kopēju pagaidu komiteju, par kuŗas priekšsēdi ievēlēja Latvijas senāta bij. prokuroru Gutmani, kas tāpat pārnācis no Pasavas. Gatavojas jaunas komitejas vēlēšanām. Pagaidu komiteja rosīgi veic 18. novembŗa atzīmēšanas priekšdarbus. Koris cītīgi iestudē dziesmas, paredzami arī citi priekšnesumi. Latviešiem rodas plašas iespējas iesaistīties amerikāņu apsardzības dienestā, jo Erlangenā formēšot 300 vīru vienību. Sportisti arī ziemā varēs nodoties dažādiem sporta veidiem, jo ir pieejama plaša un ērta sporta zāle līdz ar nepieciešamākiem sporta piederumiem. Plašas un ērtas telpas nometnes klubam. Kultūrālā dzīvē pagaidām vēl nav rosības (K. Poruks). — Fišbachas nometnē pie Nirnbergas katoļu pr. J. Pudāns noorganizējis literatūras, mākslas un sadzīves jautājumu referātu vakarus, kas ik trešdienu notiek baznīcas zālē un radījuši lielu interesi. Nometnes iemītnieku — luterāņu garīgo aprūpi vada mācītāji A. Gulbis, V. Strautmanis un Fr. Kraminš, katoļu — J. Pudāns. — Nometnes labi iekārtotā slimnīcā darbojas 5 latviešu ārsti un zobārste, bet trūkst zobu techniķu (Ed. Alainis). — Latviešu mežkopju un mežu darbinieku sanāksmē Fišbachā par ASV un Francijas joslas latviešu mežkopju un mežu darbinieku kopas prezidija locekļiem ievēlēti Hugo Upītis, Kārlis Birnbaums, Kārlis Auškāps, prof. Rūdolfs Markuss un Augusts Zelmenis, bet par kandidātiem Jānis Lācis un Jānis Andersons. Kopas prezidijs būs kontaktā ar kopas locekļiem un aizstāvēs mežkopju un meža darbinieku intereses. Interesējoties par darba iespējām citās zemēs, uzzināts, ka Kanādā, iegūstot tās pavalstniecību, darbs būtu visiem. Darbu izredzes atrast arī Francijā, Zviedrijā turpretim visvienkāršākie darbi jāstrādā arī mācītiem mežkopjiem. Trimdā Vācijā patlaban atrodas 417 mežkopju un mežu darbinieku, Zviedrijā 34, Austrijā 4, Dānijā 2 (A. Zelmenis). — Latviešu pretestības kustības dalībnieku apvienība Hildesenā pie Detmoldas saņēmusi un pateicas par inž. Grīnupa 500 marku ziedojumu un par Edg. Ozoliņa no Vircburgas Rietumnometnes kantīnes peļņas atlikuma ziedotām 1000 marku. Apvienība šos ziedojumus izlietos smagi cietušo pretestības kustības dalībnieku un viņu piederīgo atbalstam (A. Neparts). — Stutgartas-Sillenbuchas latviešu nometnes tautskola 8. nov. rīkoja it veiksmīgus bērnu un skolu jaunatnes vingrošanas svētkus. Nometnei trūkst savu piemērotu telpu, kādēļ sarīkojums notika Fellbachā — pilsētas svētku zālē. Vecāki un skatītāji priecājās par brašajiem parādes dalībniekiem, sacensībām un vingrojumiem. Bērnudārza, tautskolas un dažu ģimnazijas audzēkņu sacensībās ievērību izpelnījās meitenu līdzsvara, zviedru baļķa un līdzteku vingrojumi. Atzinība tautskolas vadītājai E. Purgailei — sarīkojuma dvēselei (E. Auls). — Zviedrijas princis Eižens, kas ir arī pazīstams gleznotājs, 8. okt. Valdmarsudā pieņēma Stokholmas latviešu gleznotāju grupu — N. Struņķi, J. Ciruli, E. Dzeni un E. Liepiņu, ar kuŗiem princi iepazīstināja prof. Francis Balodis. Gleznotāji princim pasniedza adresi un latviešu bēgļu gaitu attēlus. Princis interesējās par latviešu gleznotāju darbu Zviedrijā un par viņu nodomiem. Šī gleznotāju grupa paredzējusi sarīkot plašāku gleznu izstādi Malmes mūzejā, kuŗam zviedru mecenāts un latviešu draugs Oskars Elmkvists 1939. g. uzdāvināja plašāko latviešu mākslas darbu kolekciju, kāda vispār atrodas ārzemēs. Ar mūzeja dir. Dr. Fišera atbalstu mūzejā lasītas lekcijas arī par latviešu mākslu. — No 12. līdz 14. okt. Zviedrijas latviešu skautu un gaidu vadītāju konferencē Stokholmā skautu pr-ka vad. Edgara Ragovska vadībā piedalījās 34 dalībnieki. Pirmā latviešu skauta kopa Stokholmā noorganizēta 1945. g. jūlijā, pirmā skautu vienība — septembrī Lundā, pirmais gaidu pulciņš — novembrī Stokholmā. Tagad jau 7 skautu vienības darbojas Lundā, Stokholmā, Upsalā, Burosā, Jenčepingā, Eskilstunā un Gislavedā, bet 4 gaidu pulciņi Stokholmā, Lundā, Upsalā un Burosā. Tajos pāri par 300 locekļu. Par skautu pr-ku ievēlēja līdzšinējo — vad. E. Ragovski. Nolemts izdot jaunatnes žurnālu, vadītāju rokas grāmatu un rakstu krājumus („Latviešu Balss Austrijā" Glāzenbachā).

Archibīskaps prof. Dr. theol. T. Grīnbergs vada dievkalpojumu amerikāņu karaviriem

Latvijas ev.-lut. baznīcas archibīskaps prof. Dr. theol. T. Grīnbergs 3. nov. Augsburgā vadīja dievkalpojumu amerikāņu garnizona karaviriem. Šis notikums ne tikai liecināja par latviešu tautas lielām simpatijām un pateicības jūtām varenās amerikāņu demokratijas dižajiem dēliem, bet bija arī pirmais gadījums Latvijas ev.-lut baznīcas vēsturē, kad tās virsgans vada dievkalpojumu ārvalsts karaviru saimei.

Augsburgas amerikāņu garnizona baznīcā, ko pārpildīja dievlūdzēji — amerikāņu kareivji un virsnieki, dievkalpojums sākās ar garīdznieku svinīgu gājienu. Archibīskapam līdzi nāca ASV armijas mācītājs plkv. S. Dekers, prāvests J. Kullītis un mācītājs R. Krafts. Pēc prāv. J. Kullīša ievadvārdiem archibīskaps sacīja svētrunu. Viņš pateicās un izlūdzās Dieva svētību amerikāņu armijai, kas latviešus — trimdiniekus atbrīvoja no varmācības un bezdievības un deva tiem ar ilgām gaidīto izdevību dzīvot Rietumu Sabiedrotā aizsardzībā. Sirmais virsgans izlūdzās Visvarenā labo prātu arī visai amerikāņu tautai. „Dažādas ir patiesības un to iztulkojumi," teica archibīskaps, „bet vienīgo un pareizāko mēs atrodam Kristū. Dažādas ir arī brīvības un to izpratnes, bet īstā un patiesā ir dvēseles brīvība, kas cilvēkus paceļ pāri visām ciešanām, nelaimēm un likstām. Mēs zinām, ka visā pasaulē valdītu miers, brīvība un patiesība, ja visi ļaudis būtu īsti kristieši." Archibīskapa T. Grīnberga vārdus angliski tulkoja māc. R. Krafts. Dievkalpojuma nobeigumā archibīskaps svētīja amerikāņu karavīrus un baznīcā ieradušos ASV Militārās valdības un armijas virsniekus ar to piederīgiem tālākām darba un dzīves gaitām. Dziedāja Augsburgas latviešu kolonijas koris, kas baznīcā ieradās latviešu tautas tērpos. Koris angliski nodziedāja arī anglosakšu iemīļoto baznīcas himnu „Onwards, Christian soldiers!" (Uz priekšu, Kristus karavīri), ko pēc Atlantijas chartas parakstīšanas Atlantijas okeana vidū uz kaŗakuģa dziedāja arī ASV valsts prezidents — nelaikais Franklins Rūzvelts un Anglijas kaŗa laika ministru prezidents Vinstons Čerčils ar chartas līdzparakstītājiem un šī vēstures notikuma dalībniekiem. Latviešu valodā koris atskaņoja E. Melngaiļa „Debess skandina," kas, kā vēlāk izteicās daudzi baznīcēni, amerikāņiem sevišķi patika. Svinīgs dievkalpojuma nobeigums bija visu dievlūdzēju kopēji nodziedātā Savienoto Valstu himna.

Jāatzīmē, ka archibīskapa T. Grīnberga vaditais dievkalpojums izpelnījies arī sevišķu amerikāņu preses un filmreportieru uzmanību. Daudzie uzņēmumi un filmu skati, tā viņi stāstīja, jau tuvākā laikā parādīsoties neskaitāmos ASV laikrakstos un būs redzami miljoniem amerikāņu ASV kinoteātros.

Pēc dievkalpojuma visi dievlūdzēji gāja gaŗām archibīskapam un katrs tam sirsnīgi spieda roku. ASV virsnieku klubā rīkotās pusdienās vairāki ASV armijas pārstāvji galda runās pasvītroja, ka latviešiem nav jāzaudē cerība, bet ar paceltu galvu jāraugās nākotnē.

Tanī pašā dienā baznīcas virsgans piedalījās arī Augsburgas 20 latviešu jauniešu iesvētē Sv. Annas baznīcā. Archibīskaps, kā zināms, oktobŗa beigās un novembŗa sākumā vadījis dievkalpojumus arī citās latviešu bēgļu nometnēs un kolonijās Bavārijā. Nesen viņš saņēmis aicinājumu piedalīties Vispasaules luterāņu baznīcu apvienības konferencē, kas 1947. g. jūnijā notiks Lundā, Zviedrijā.

J. Raitums

Arī Lauingenas latvieši ceļa jūtīs

Lauingenas nometnes apm. 900 latviešu pēdējās nedēļās pārdzīvojuši vairākas nervozēšanas dienas. Pieteiktās nometnes pārcelšanas pāris reižu nereālizējušās, bet tagad no jauna paziņota nodomātā pārcelšana uz Augsburgu un Kleinkēcu. UNRRA's vienības vadības pārstāves paziņojušas, ka ikvienam nometnes iemītniekam, kas dzīvo privāti un nevēlas uz citurieni pārcelties, ir atļauts palikt līdzšinējā dzīves vietā, gan zaudējot tiesības uz UNRRA's aprūpi, jo tad pilnīgi jāiekļaujas vācu saimniecībā. Šādas iespējas neesot liegtas arī nometnē dzīvojošiem, kaut gan ir zināms, ka vācu iestādes nelabprāt dod apmešanās atļaujas un vēl mazāk palīdz dzīvojamo telpu atrašanā. —s

DP jāatstāj Vīsbādena līdz 1. dec.

Frankfurtā, 6. nov. — ASV bruņoto spēku virspavēlniecības pārstāvji vakar informēja, ka vairāk kā puse no Vīsbādenas kazarmās dzīvojošiem DP jau pārvietota uz citurieni, atbrīvojot telpas pilsētā novietotam karaspēkam. Pārvietošana bijusi nepieciešama cilvēku pārliekas saspiestības atslogošanai Vīsbādenā, kas ir ASV armijas aviācijas korpusa galvenā mītne. Pārvietotie DP aizsūtīti uz citām nometnēm 3. armijas pārzināmā territorijā. Atlikušos DP no kazarmām izvietos līdz 1. dec. Vīsbādena jāatstāj arī UNRRA'i, ASV Sarkanā krusta galvenai mītnei un vairākām amerikāņu karaspēka vienībām. The Stars and Stripes

Aleksandrs Voitkāns

Ja atgriezties...

Ja atgriezties vēl varētu,
Tad, savas zemes krastu manot,
Es beidzot atkal dzirdētu
Kā jautru biti, sirdi sanot.

Ja atgriezties vēl varētu,
Es atkal veco mieru rastu,
Kad visas ilgas noliktu,
Kā bite smago medus nastu.

Olģerts Liepiņš

Karelvis Vinegris

(3. turpinājums)

Nekas liels no runāšanas neiznāca, viņa tikai sarka un stāvēja, acīs neskatīdamās. Tad es paspiedu viņai roku un gāju uz staciju atpakaļ. Gāju tieši ganībām pāri. Aploka malā tur bija cementa sile lopu dzirdīšanai. Kāpu pār sētu, kāja aizmetās, kritu un uzkritu taisni ar zodu uz siles malas. Žoklis bija pārlauzts divi vietās. Pēc tam četrus mēnešus mute man bija savilkta stiepulēm. Barību sūcu caur zobiem... Dzimtenes meiteni man gan žēl... Tagad viņa jau gadu vecāka, gandrīz liela meita...'

„Nu gan melo!" iesaucās Stendzenieks.

„Kā melo?" Vinegris bija izbrīnījies.

„Tā uz siles žokli nemaz nevar pārlauzt."

„Kad neticat, neticat," Vinegris noteica pavisam apvainojies un novērsās.

„Bet tāda meitene Tāšos tiešām ir," turpināja Stendzenieks. „Es pats no šī pagasta. Jūs, jaunie, neesat dzirdējuši, kur palika mana roka. Tas bija tā: 1941. gada jūnijā es biju iesaukts līdlauka būves darbos. Tikko sākās kaŗš, tā manu lidlauku sabumboja. Mēs tad paši metāmies krūmos. Tāšu pagastā bijām sataisījušies veselš bars „zaļo." Mēneša pēdējās dienās sarkanie vēl braukāja tīrīšanās no vienas pagastmājas uz otru. Mēs — septiņi vīri patlaban vārījām jēra viru, kad pie mums atskrēja viens skuķis plikiem ceļgaliem. Meitene aizelsdamās stāstīja, ka esot Inta no Rumbiņām un ka drīz pa lielceļu braukšot boļševiku automobilis. Tūdaļ cēlāmies, sagatavojām savas šautenes un visi, nezaudējot laiku, devāmies uz ceļa pusi."

„Nu, tad būtu devuši zalvīti," iesaucās Upītis.

„Bija jau par vēlu. Braucēji mūs pamanīja, pirmie apturēja mašīnu un iekrita grāvjos, bet viens ar patšauteni paslēpās aiz auto. Viņu bija vairāk, un tie bija arī smagi apbruņoti. Divus gan nostiepām gar zemi. Tēmēju trešajam un nepamanīju, ka pa egļu zariem zemē nāk rokas granāta. Nākošā mirklī rokā virs elkoņa sajutu sāpes. No brūces šāvās asinsstrūkla... Krievi pievāca savus kritušos un aizbrauca. Mēs arī gājām atkal mežā."

„Nu, vai nebija lāga meitens?!" itin lielīgi iejaucās Vinegris.

„Nemaisies. — Viens no mūsējiem bija bijis feldšeris," turpināja Stendzenieks. „Tas teica, ka triju minūšu laikā no lielās rokas artērijas cilvēkam varot iztecēt visas asinis... Vispirms viņš man uzlika žņaugu. To es ilgi nevarēju izturēt. Tad viņš mēģināja artēriju nosiet, nogūlās man uz krūtīm un rakņājās ar kabatas naži brūcē. Pašam feldšerim sviedri pie tam lielām lāsēm pilēja no pieres... Tad viņš sauca, ka atradis dzīslīņu un gribēja tai uzmest cilpu. Izrādījās, ka tā nebija dzīsliņa, bet nervs. Ar visu savu nespēku es aiz sāpēm uzlēcu stāvus un nokratīju viņu nost. Tad viņš meklēja vēl... Beidzot nosēja kādu vadiņu. Asinis nu vairs netecēja, bet bija jau laikam par vēlu. Zem brūces drīz parādījās zili punktiņi. Roka ar plaukstu tad kļuva gluži melna. Sākās gangrēna. Ārsta mums nebija. Vilkos trīsdesmit kilometru uz apriņķa slimnīcu, kur manu roku amputēja. Ja būtu nācis dažas stundas vēlāk, tad dzīvs vairs nepaliktu..."

„Tev jau, kā sacīt, nekad nav bijis laika nomirt," noteica „maharādža."

„Jā, tāpat ar vienu roku izkaŗojos pie Džūkstes."

„Tevi pieņēma?" brīnījās „maharādža."

„Pulkvedis Zirnis bija mans vecs kaŗabiedrs, vēl no brīvības cīņu laikiem. ‚Es nevaru braukt uz Vāczemi, kamēr vēl kaut kur cīnās par Latviju,' es viņam teicu. Sieva, puika un meitene gan bija jau Dancīgā. Pats uz kuģa negāju, bet braucu uz Džūkstes mežiem. ‚Labi ir, sviedīsi kaut vai rokas granātas,' teica Zirnis... Liepājas frontes slimnīcā kļuvu vienkājis. Nu esmu še," savas atmiņas turpināja pārcilāt Stendzenieks. „Jā, nevar žēloties. Liepājā mani operēja pēc visiem medicīnas likumiem... Tā krūmu feldšeŗa dēļ, kas ar savu kabatas nazi sabojāja manu nervu, man aizvien vēl traki sāp amputētās rokas pirksti. Noņemtās rokas plaukstu aizvien vēl sajūtu... Pie jums es te esmu tikai muļķīgā pleurīta dēļ. Tas nu arī drīz būs pavisam izsusējis... Vēl jau es par saimnieku derētu, ja tiktu atpakaļ Latvijā, kaut arī strādnieks no manis nekāds vairs neiznāk. Tāšos man bija iepirkta sava māja — Kaibalas."

Dūšīgajam kaprālim apklustot, klusums pārņēma arī nebēdnīgākos. Katrs iegrima domās: daudz ir tā, ko var izturēt latvieša sīkstā daba.

Nepamanīta paslīdēja gaŗām sarkanūsainā ārsta un augstprātīgo vācu māsu vakara apskate.

Tad no paša istabas gala varēja sadzirdēt vājus šņukstus. Tur gulēja jauniņš zēns, vēl jaunāks par Vinegri. Šo bijušo gaisa izpalīgu Tiltiņu visi bija iesaukuši par Krišjānīti. Pēc ievainojuma uzlidojuma laikā viņa seja bija melna kā nēģerim, jo zem ādas tam bija sadzīts pulveris. Acis Tiltiņam aizklāja apsējs.

Vinegris piegāja šņukstētājam un draudzīgi uzlika roku uz tā īsi apcirptajiem matiem, kas dūrās cauri galvas apsējam kā melni asni caur baltu sniegu.

„Nu, Krišjānīt, vai uzrakstīt mātei?"

„Nē, es gribu rakstīt pats."

„Sauc priekšā, es rakstīšu. Tū vēl nevari, ārsts neatļauj."

„Mana māte nomirs, ja ieraudzīs svešu rokrakstu. Divi brāļi jau krituši, es viens esmu palicis. Pats gribu rakstīt."

„Varbūt jaunnedēļ tu varēsi. Es parunāšu ar ārstu."

Tiltiņš samierinājās un zēna sīkie pleci pamazām pārstāja raustīties.

Atnācis pie saviem sarunu biedriem atpakaļ, Vinegris teica: „Māte viņam Dancigā. Nesakiet, ka tur krievi." Klusums kā vainas apziņa atkal gūlās pār istabu. Ak, bija taču tik daudz jānoklusē. Tūlīt pēc uzlidojuma pārstenamā punkta ārsts Krišjānītim bija izgriezis abas acis, bet tas nesamaņā tikai saucis: „Māt! Māt!..." Vēl nevienam līdz šim nebija pietīcis drosmes Tiltiņam to pateikt. —

Viss slīga vakara krēslā. Pa logu varēja redzēt, ka tuvējā mežā lidlaukā balti miglas plīvuri. Bērentas kaŗa slimnīcas latviešu istabā nerimās tikai klusas sarunas. Pusnomodā esot, likās, ka te sarunājas arī Latvijas brīvības izcīnītāji un viņu kaŗavadoņi — pulkveži un ģenerāļi. Acis it kā saskatīja viņu bargās, nāves skūpstītās sejas, kas rāmi un tai pat laikā arī kaut kā kautri savā pārākajā pienākuma un cīņas zināšanā lūkojās uz šinī istabā gulošajiem. Atmiņā kā kāvi atblāzmoja Volchovas, Ērgļu un Džūkstes kauju dienas. Viss tinās pulvera dūmos, sabrūkošo māju putekļos un degošo, citkārt bagāto druvu liesmās. Ausis atkal saklausīja nāves izkapts šņākoņu, tai atkal un atkal noplaujot tūkstošiem jauno dzīvību. Latvijas vārds, kas pēdējais atskanēja no mirēju lūpām, bija dzirdams arī še — brīvības mīdītājus un pasauli nicināt iemācījušos kaŗazēnu un vīru pārrunās. Veselība, laime un dzimtene bija zaudētas. Nu bija jāatgūst spēki un miers. Nabadzīgajā vājinieku patversmē, svešā zemē, pašā kaŗa lielceļa malā šis mazais īsto un nejaušo latviešu karotāju pulciņš vēl cerēja, gaidīja un ļāvās jaunas nakts maldinātājam miegam.

(Turpinājums sekos)

TUR

Rīgas kinostudijas pirmais patstāvīgais un lielākais darbs ir M. Leimaņa un K. Isājeva nupat pabeigtā jaunā mākslinieciskā filma „Ceļš uz māju" pēc V. Lāča lugas „Uzvara." Lugas scenārijs ievērojami paplašināts ar latviešu strēlnieku diviziju un latviešu partizānu cīņu epizodiem. Studijas režisori izgatavo ģeogrāfiskas un dzimtenes mācības izfilmas par tematu „Daba un dzīvība," uzskatāmi parādot Padomju Savienības dabas bagātības. — Rīgas vecākais pastnieks Žukovskis pastu iznēsā jau 46 gadus. Tagad viņš to dara 2 iecirkņos. Rīgā vēl nekad neesot pienācis tik daudz pasta: ik dienu jāiznēsā 200.000 vēstuļu un 160.000 dažādu laikrakstu un žurnālu. Daudz vēstuļu pienākot no ārzemēm. No Marseļas, Štetines, Stokholmas, Nujorkas un citurienes saviem tuviniekiem rakstot jūrnieki. — Latvijas dzelzceļu strādnieki pirmsoktobra sociālistiskā sacensībā guvuši lielu uzvaru, veikdami gada plānu kokmateriālu izvešanā Donbasa ogļu šachtu atjaunošanai. Viņi tagad ik dienu izved 26 vagonus kokmateriālu virs plāna. — Kalnbērziņš kādā rakstā norāda, ka vajagot atmaskot latviešu „buržujiskos nacionālistus." Tie esot latviešu tautas niknākie ienaidnieki. Viņi turpinot izplatīt baumas par to, it kā varot atgriezties vecā kapitālisma iekārta. Viņi cenšoties iesēt ļaužu domās neuzticību padomju varai. Tie izplatot baumas par trešā pasaules kara iespējamību. Tautas ienaidniekiem jādodot īstais pretsitiens. Prettautiskie aģitātori jāsaucot pie atbildības. — „Cīņa" kādā rakstā ar virsrakstu „Kāpēc atpaliek masu apziņa?" norāda, ka darba ļaudis ne vienmēr saprotot, ka kapitālisms ir viņu ienaidnieks. Tas atklājoties tikai sīvās ielu cīņās. Kas attiecas uz cilvēka pirmatnējām jūtām, tad jāzina, ka arī senos laikos cilvēki neatzinuši privātīpašumu. Tagad jācīnoties pret kapitālisma atliekām — personīgajām interesēm, birokratismu, nacionālismu un antisemītismu. Šīs atliekas Padomju Latvijā sevišķi stipras. Tās varot izskaidrot ar svešas ideoloģijas ietekmi. — Dzelzceļu virsvaldes ēka Gogoļa ielā karā bijusi sagrauta. To sākts atjaunot 1945. g. pavasarī. Uz oktobra revolūcijas svētkiem dzelzceļu sakarnieki Soboļevska vadībā atjaunošot telefona centrāli 500 abonentiem. 200 abonentu aparātūra sākusi darboties jau 11. septembrī. — Mākslas akadēmijā pag. mācības gadā bijuši 230 audzēkņu un 48 mācības spēki, no tiem 13 profesoru un 12 docentu. Akadēmijas budžets 2 milj. rubļu, rektors Oto Skulme. Mākslas vēsturē akadēmija uzsākusi zinātniskas pētīšanas darbus, kuros piedalās prof. Kārlis Brencēns, doc. Ozoliņš, prof. Svemps, prof. Uga Skulme, Oto Skulme, tautas mākslinieks Zaļkalns. Pērn nodibināts arī publisks lektorijs. Mākslas akadēmija ik gadu dodot „sociālistiskā ideālisma nolikumā izaudzinātus mākslinieķus." — Tuvākā laikā iznākšot monogrāfijas par Alfr. Kalniņu, E. Melngaili un Emīlu Dārziņu. — PSRS Augstākās padomes prezidijs goda pilno „mātes-varones" nosaukumu piešķīris Tukuma apriņķa Annenieku pagasta Nēģu māju zemniecei — daudzbērnu mātei Emīlijai Valainai. — „Cīņa" raksta, ka veselības iestāžu darbs tālu neapmierinot. Veselības aizsardzības ministrija to nevadot pietiekami labi un nekontrolējot lēmumus. Vāja esot politiskā audzināšana un izskaidrošana. Rīgas pilsētas 1. slimnīcā bijuši gadījumi, kad atsakās uzņemt slimniekus, lai gan ir brīvas vietas. Dažās slimnīcās izmeklējot pavirši. Slimnīcu un poliklīniku galvenie ārsti nekontrolējot savus padotos. Poliklīnikās vēl neesot novērstas slimnieku rindas. Ārsta palīdzība mājās ilgi jāgaidot. Nerūpējoties arī par telpu sagādi slimnīcām un poliklīnikām. — Latvijā atjaunotas visas 3. cukurfabrikas. Krustpils un Liepājas fabrikas jau uzsākušas cukura vārīšanu. Uz oktobra revolūcijas 29. gadadienu Liepājas cukurfabrikas strādnieku kolektīvs bija apņēmies izstrādāt virs plāna 2000 centneru cukura. Visas 3 cukurfabrikas ievērojami pārsniegšot paredzēto gada plānu un izstrādāšot apm. 130.000 centneru cukura.

„Latviešu Balss Austrijā"
Glazenbachā

Radus un paziņas m. **Anna Lesniece** no Rīgas, Zirgu 7-6: Mil. Gov., Hoher Weg 12, Göttingen (20). 3845

Francija...

(Turpinājums no 1. lappuses)

Francijai neveicas ar lielu eksportu. Visās malās tā piedāvā savus luksa ražojumus — savas smaržas, lieliskos vīnus un savas modes, bet mūsdienās tikai nedaudzas valstis var pirkt luksa mantas. Nekā neizvedot, neko nevar arī ievest. Viņa jau tagad ir dziļi parādos.

Šo drūmo gleznu varētu attēlot un padarīt vēl tumšāku labi ilgi. Jums gandrīz var rasties domas, ka Francija ir sapuvusi līdz pašai serdei. Lai saskatītu šīs gleznas otru pusi, jums jāzina Francijas paliekošākas šķiedras — viņas zemes auglīgums un skaistums, viņas rūpīgi koptās un glītās pilsētas un ciemi, viņas vienkāršo ļaužu asprātība un rakstura īpašības, franču uzskata vērtība par dzīvi un kā tā jādzīvo. Jums jāizprot visu šo labo šejienes lietu saknošanās pašos pamatos un viss tas jālīdzsvaro pret korupciju un apjukumu augšgalā.

Caurmēra francūzis īstenībā par visu to daudz neraizējas. Viņš ir cinisks, inteliģents un augstākā mērā individuāls. Par visu vairāk viņu interesē paša dzīves materiālie apstākļi. Visvarenākais mūsdienu Francijas virzītājspēks patlaban, liekas, ir personīgā vēlēšanās, ko atkārto 40 miljonu mutēm, atgriezties pie labas dzīvošanas līmeņa, ko ikviens francūzis uzskata par savu dzimto tiesu, gandrīz vai par īpašo monopolu.

Franči, domājams, dziļāk par jebkuru citu naciju bija satriekti par viņu sevišķās civilizācijas pamatu apspiešanu vai iznīcināšanu. Viņu zaudējumi likās jūtamāki un lielāki, viņu izmisums turpinājās ilgāk. Viņu reaģējums bija vairāk emocionāls nekā praktisks. Arī viņu mēģinājumi atspirgt ir drīzāk daudzi individuālie mēģinājumi nekā viens kopējais un vispārējais.

Nacionālai kopējai atspirgšanai nepieciešama inspirācija. Mūsdienu Francijā sacensas 3 iespējamie inspirācijas novirzieni: komūnisms, katolisms un 'degollisms.'

Komūnisms nemaz netic atspirgšanai tagadējos virzienos. Tas tiešām ir iedvesmes spēks, — viņa piekritēju aklā paklausība tam ir pietiekams pierādījums. Tas rod atbalsi tikai cilvēkos, kas tic, ka vispirmā nepieciešamība ir sabiedrības pilnīga pārkārtošana. Franču komūnisti ir patiešām ļoti spēcīgi un ļoti labi organizēti. Viņiem liela ietekme un tie atrodas nozīmīgos posteņos presē, radiofonā un kinematografijā, arodbiedrībās, bruņotos spēkos un pat policijā un koloniālā administrācijā. Komūnisms ir revolūcionāra teorija, un komūnistam ‚coup d'état' ir līdzvērtīga metode varas iegūšanai vispārējās vēlēšanās. Šāda metode viņiem ir pat vēlamāka, jo tā ir mazāk buržujiska. Var viegli saprast, ka franču komūnisti jūtas pietiekami labās pozicijās, lai šādu ‚coup d'état' arī izmēģinātu.

Baznīcas ietekme

Visizturīgākais inspirācijas avots Francijā, varbūt, ir katolisms, bet tas deg ar visvājāko liesmiņu. „MRP" (tautas republikāņu kustība), kas ir, liekas, Francijas visspēcīgākā partija, ir katoļu partija. Tā ir franču paveids jaunajam kristietības elementam, kas kopš kara beigām parādījies Rietumeiropas politikā Itālijā, Beļģijā, Dienvidvācijā un, kā šķiet, Spānijā.

„MRP" kristietība un darbības programma tomēr ir pārāk nenoteiktas un līdzsvarotas lai radītu inspirāciju. Politikā „MRP" ir ļoti reāls spēks, bet nav nekādu pazīmju, ka Francijas vīros un sievās tā varētu aizdedzināt patiesu entuziasmu, ka tai būtu noslēpums, kā naciju padarīt veselīgu miesā un garā.

‚Degollisms' ir gandrīz mistisks kults. Ģenerālim aizvien vēl ir miljoni fanātisku apbrīnotāju, kuriem viņš ir „Francijas" personificējums, savā ziņā Arkas Žannas jaunā inkarnācija. Sini valstī viņš ir nenoskāms un nenovērtējams spēks, kaut kas līdzīgs politiskam vulkānam, kā izvirdums mēdz notikt krizes sasprindzinājumos. Viņam tomēr ir miljoni oponentu. Miljoni bīstas, ka viņa apslēptais mērķis — tik apslēpts, ka viņš pats to neaptverot — ir diktatūra. Viņiem ir aizdomas, ka de Golls grib sacelt kājās un apvienot valsti, kas sašķelta un kurai nav vadoņa. Tas izklausās gluži saprotami līdz tam brīdim, kad jūs atceraties, ka uz mata to pašu Hitlers darīja Vācijas labā. Franči ir iebiedēti no „personīgās varas" jēdziena.

Mūsdienu Francijā grūti atrast kādu spēku, kas darbotos nacionālā vai kopības virzienā un kas varētu izsaukt patiesu atdzimšanu — atgriešanos pie laimes vai pie īstās varenības. Zem visa apjukuma un korupcijas tomēr neatturami, nenovēršami un spontāni darbojas atspirgšanas fiziskie spēki.

Cerību pazīmes

Francija ir pilna potenciālām bagātībām. Tā nav iznīcināta. Arī bez labi organizēta uzmudinājuma labklājība neapstādināmi izlaužas no gruvešiem. Te risinās jucekliga, nezinātniska un bieži vien arī veltīga atspirgšana. Visiem, kas mīl Franciju, tas bieži liek vilties. Visai franču tautai nav kopējas domas, bet gan 40 miljonu personīgo vēlēšanos kopsumma. Šīs vēlēšanās bieži liek sadurties.

Francijai tomēr ir dabīguma priekšrocība. Tā nav samākslota. Tanī viss izkārtojas pats no sevis. Tai jāatdabū patiesi iekšējā stabilitāte. Ja jūs ieskatāties it rūpīgi un ar simpatiju, jūs atradīsit neskaitāmus pierādījumus tam, ka dziļi Francijas iekšienē spēka gana, lai tā pārvarētu savu fizisko raižu jūru. Kad tās būs atrisinātas, viņas garīgā problēma vairs neizskatīsies tik milzīga.

Continental Daily Mail, Paris,
Oct. 29

Mums raksta

Tā tiešām nedrīkst

„Latviešu Vēstneša" 83. n-rā V. Zirnītis vēstulē „Tā nedrīkst" izteic pārmetumus neapzinīgajiem tautiešiem, kas priecājas un dejo, kad citiem ne pašu vainas dēļ radušās bēdas un nezināmās nākamās dienas aust tik grūtas. Dejo pat tad, kad kāds no tautiešu pulka neiztur un aiziet no dzīves. Nožēlojami, bet tomēr tā tas ir. Dažam labam no mūsu vidus tiešām trūkst nopietnības un līdzjūtības citu nelaimei, nav godbijības un cieņas tur, kur tādu vajadzētu sajust. Tā viņi rāda bīstamu priekšzīmi un bieži zaudē labo slavu sveštautiešu acīs. Tiešām nav maz to piemēru, kas rāda, ka skaļumā un izpriecā mēģinām aizmirst mūsu smago stāvokli un izvēlamies nepareizus līdzekļus tā „atvieglināšanai." Kādā nometnē nesen bija paredzēts izcila latviešu mūzika koncerts, viens no vērtīgajiem salīdzinājumā ar daudzo un dažādo koncertu pārpilnību. Kā par brīnumu, kāds cits paziņojums vēstīja, ka tanī pašā stundā būs liela balle. Koncerts bija labi apmeklēts. Mūzika lieliskā spēle aukstajā zālē sasildīja un iejūsmināja klausītājus. Taču netālu — citā ēkā skanēja dejas mūzika un ballinieku klaigas. Vai arī nometnes vadībai šajā gadījumā nevajadzēja teikt savu vārdu? Cits gadījums: mirusi ievērojama latviešu kultūras darbiniece. Nometnes tautieši sēro par viņas nāvi. Taču tās pašas dienas vakarā jaunavas, smejoties un jokojoties, kāpj mašīnās, lai dotos uz — dejas vakaru. Protams, visam var atrast iemeslus un attaisnojumus. Daļa latviešu, arī mūsu jaunatne nenormālajos dzīves apstākļos un kara gados zaudējusi daudz garīgu balstu. Mums visiem kopējās un savas personīgās sāpes un grūtības daļa tautiešu tādēļ mēģina aizmirst izpriecās un pārgalvībās. Ir taisnība, ka jaunībai vienmēr ir nepieciešama sava daļa. Nebūtu labi to viņai liegt arī tagad, kur trimdiniekiem prieka jau tā ir visai maz. Dejošanas un pārgalvības vien morāliski tomēr var ļoti kaitēt. Šinī laikā, kad nezinām, ko nākotne nesīs mums un visai mūsu tautai, par visu vairāk tomēr jāvērtē dziļā nopietnība. Ar apdomu un mēru jādzer no prieka avotiem, kas bieži ir visai sekli un mazvērtīgi. Audzinātājiem, nometņu vadītājiem un katram garā stipram un apzinīgam latvietim šinī ziņā jābūt pamācītājam, ceļa rādītājam, izskaidrotājam un, ja citādi nevar, aizliedzējam. — **Arvids Bolšteins,** Latvian Camp, Auf der Schanz 5, Ingolstadt, Bayern (13b).

Būsim godīgi!

Ar izbrīnu lasīju prof. E. Dunsdorfa rakstu „Nepatiesi uzbrukumi." Tanī teikts: „Katram, kas grib kritizēt lietu, ko viņš nepārzina, derētu vispirms ar šo lietu iepazīties." Un vēl: „Laipni lūdzu prasīt man vajadzīgo informāciju, ko īsti kritizēt." Esmu spiests nākt E. Dunsdorfam talkā patiesības noskaidrošanai, izlietojot viņa paša aizsākto ceļu. Vai nav pārsteidzība uzskatīt par „konkrētiem apgalvojumiem" kādas nometnes biļetena citātus, kas nav rakstīti pēc stenogrammas un pie tam nav piedzīvojuša un par savu darbu atbildīga žurnālista atreferējumā? Vai pirms šāda apšaubāma avota izmantošanas nederēja pārdomāt, vai tā nenonāk nepatiesa kritizētāja lomā? Vai par to nevarēja painformēties tieši pie manis vai pie citiem nopietnākiem viriem, kas LCP sesijā manus vārdus dzirdēja un tiem pat atbildēja? Ja tas būtu darīts, tad man nevarētu piedēvēt aplam atreferēto jautājumu: „Lai pasaka man kaut viens skauts, kam jau sirma galva, ko labu un palīekamu skautu organizācija viņam devusi?" Manu runu klausījās mazākais pāris 10 cilvēku, un ikviens no viņiem varēs apliecināt, ka mans jautājums bija formulēts gluži citādi, proti: „Lai man pasaka kaut viens skauts, kam sirma galva, ko viņš labu kā skauts un šīs vispasaules organizācijas loceklis pie tāda paša organizācijas pārstāvja panācis mūsu mocekļu tautas sāpju remdināšanai, kā to, piemēram, darījis kristiānisms?" Savā runā neesmu pieskāries skautisma nacionālās programmas bazei, bet gan esmu kritizējis skautisma internacionālo joslu. Imperijas mēs nedibināsim un tāpēc skautisms mums — latviešiem, man šķiet, ir nepieņemams tanī plāksnē, kurā skautismam ir internacionāla nostāja ar vispasaules šefiem utt., jo cerētais no visa tā nav piepildījies. Tādēļ esmu vienmēr stipri neuzticīgs un aizdomu pilns pret visu to, ko cilvēcības un tautas labā izgudro svešas smadzenes. Man liels naids pret mūsu gudrajiem, kas ar spēku stūma mūs Eiropā kā visu gaišo gudrību mātē. Šodien redzam, ka Eiropā viss centrēts kā fiziskās, tā garīgās protēzēs; gaiša cilvēcības tēla še nav ko meklēt. Patiesības svētums nonievāts vergu tirdzniecībā, gruvešos un koncentrācijas nometņu daimonismā. Tagad mums vairs nevajag pierādījumu, ka Eiropa ar gaišo kristiānismu bijusi vienīgi suverēnās Baltijas republikās. Pārņemdami visu gatavu no pasaules, mēs vecās latviešu gudrības esam piemirsuši, un šinī gadījumā palikuši pat bez latviskas sirds un latviska prāta veidotām jaunatnes organizācijām. E. Dunsdorfam, kā latviešu skautu priekšniekam, gribu pastāstīt šādu īstenu notikumu. Es biju uzdrošinājies bez pasaulīgas varas atļaujas cīnīties par savu Tautu un Tēvzemi, jo biju iedomājies, ka šīs tiesības man piešķīris Raditājs. Gandrīz veselu gadu tāpēc mocijos koncentrācijas nometnē. Biju atgriezies atkal pasaulē. Kāda nometne mani ielūdza piedalīties skautu svinībās. Tanīs — kādā nozīmīgā brīdī skauti izraisīja kliedzienu, kas neatgādināja ne lūgšanu, ne latvisku rotaļu, ne mūziku, nedz arī tēvzemes zvēru rācienu vai putnu dziesmu. Man gan šķita, ka atrodos pie svešām tautām, kurām gluži melna ārpuse. Ja E. Dunsdorfam būtu vēl kas vaicājams, tad, viņa paša vārdiem runājot, „laipni lūdzu prasīt man vajadzīgo informāciju," jo šinīs apstākļos, kur vēl joprojām mūsu vārda un neatkarīgas domas brīvība ir ierobežota, un arī citu iemeslu dēļ nav lietderīgi šādus jautājumus iztirzāt presē. Pāri visām lietām: būsim godīgi! — **K. Lobe,** Südkaserne, 3-127, Neustadt, Holstein (24).

ASV armija saviem strādniekiem Eiropā mēnesī maksā 5 dol. maksājumu zīmēs

Frankfurtā, 6. nov. — ASV bruņoto spēku virspavēlniecība informē, ka Eiropas valstu pilsoņi, kuŗus ASV armija Eiropā tagad nodarbina darbadienesta sargos vai autotransportā, tagad saņem mēnesī arī 5 dol. amerikāņu karavīru īpašās maksājumu zīmes. ASV joslas amerikāņu nodarbinātā personālā visvairāk ir DP. Agrāk tiem maksāja no vācu saimniecības līdzekļiem, bet tagad viņu mēnešalgas samazinās par 50 markām, lai līdzsvarotu algas daļu īpašās maksājumu zīmes. Maksājumu zīmes var izlietot amerikāņu kantīnes zināmu preču iegādei vai arī sakrāt, kamēr darbinieku repatriē vai novieto uz dzīvi cituviet. Militārās maksājumu zīmes viņi tad varēs izmainīt pret ASV naudu, bet ne vairāk par 100 dol.

The Stars and Stripes

FEĻETONS

Neapmierināmie

Mūsu nometnē strādājošie bauda visus labumus. Viņiem katram ir sava istaba ar verandu, miniatūrdzelzceļš uz malkas pagrabu zem mājas un bezmaksas gaisa satiksme ar veļas žaudēšanas laukumu virs jumta. Katru rītu strādājošo dzīvokļus apmeklē īpaša nestrādājošo vienība ar putekļu sūcējiem. Komitejas izraudzītie cilvēki no nestrādājošo vidus ik rītu nospodrina pie ārdurvīm noliktos strādājošo darba zābakus un ir arī ierosināts, lai nestrādājošo sievas strādājošo kundzēm no rītiem pienestu kafiju pie gultas. Mūsu nometnes atrašanās vietu aiz zināmiem iemesliem tā par velti nedrīkstu izstāstīt. Šai nedrikstēšanai iemesls ir arī tas, ka arī pie mums ir savi neapmierinātie. Taisni pēdējo uzdevumā (lai vismaz uz laiku skaitītos par „strādājošo") nupat biju apceļojis un apskatījis vairākas citas nometnes, lai mūsu komitejai pierādītu, ka uz apaļu tūkstoti iemītnieku nepietiek ar 120 tās darbiniekiem, kas arī saņem strādājošo devas un prēmijas un par mums visiem rūpējas kā vecāki par bērniem.

Manā ceļojumā gūtie fakti un dati liek maticm celties stāvus. Iedomājieties: citur tautieši sakās būt vēl neapmierinātāki kā mēs. Vienā nometnē strādājošiem netrūka nekaunības apgalvot, ka tiem ierādītas sliktākas telpas, kurās tie saspiesti biezāk par nestrādājošiem. Gāju pie nometnes vadības. Tās pārstāvis — piedodiet — pārstāvja kungs man paskaidroja, ka nometnes strādājošie ir neapzinīgo tautiešu grupa, kas neizprotot pašreizējo stāvokli. Visiem taču zināms, ka strādājošie visu dienu esot projām darbā un tādēļ viņiem vienalga, kur un kā tie pārguļot naktīs, kurpretim nestrādājošiem, kam vai visa diena jāpavada savās istabās, lielāks cilvēku skaits tanī pašā telpā būtu par nepanesamu traucējumu.

Gāju skatīties. Pirmajā dzīvoklī, kurā iegāju uz labu laimi, ap prāvu galdu bija novietojušies pieci kungi. Katram priekšā uz galda bija pa naudas zīmju žūksnītim gan zilā, gan zaļā krāsā. Laiku pa laikam kungi no viena žūksnīša uz otru pārvietoja pa dažām banknotēm. Te acīm redzot risinājās komerczinātnes studijas vai arī aktīva gatavošanās projektējamiem tautiešu pašdarbības pasākumiem. Jautāju viņiem, vai nav neērti dzīvot un nodarboties pieciem vienā istabā. — Nē, it nemaz. Viņi te nedzīvojot, sanākuši tikai uz sēdīti. Esot katram pašam sava istabiņa, kurās dzīvojot vieni ar laulenēm. Kādā citā dzīvoklī 3 viri nodarbojās ap pudelēm, aprēķinādami procentus un grādus un pārspriezdami dzidrumu un duļķigumu. Tie, jādomā, bija kādi ķīmiķi savā provizoriskā laboratorijā.

Vēlā vakarā gāju apskatīties arī strādājošos. Kādā dzīvoklī bija pat istabiņa un virtuvīte, kurās saskaitīju 9 galvas, bet tikai piecas izrādījās par strādājošo īpašumu. Pārējie bija ģimenes locekļi, kas slaistījās bez darba. Viens no strādājošiem uz palodzes kārtoja pierakstītas papīra loksnes, grāmatas, piezīmju blokus un laikrakstu izgriezumus, kaut gan viņš tikpat labi būtu varējis likt sievai un 3 bērniem novākt ēdiena traukus no mazā galdiņa starp koka gultiņām. „Ja es nebūtu strādājošais, tad savs garīgais darbs man, varbūt, nebūtu jāveic tikai nakti un šinī burzmā," dzirdēju atbildi.

Kādā citā nometnē neapmierinātības izteikšana izpaudās pavisam komiskā veidā. Iemītnieki iedrošinājās skaļi apgalvot, ka viņu vadība pārāk izšķērdīgi rīkojoties ar kopas devām mākslinieku uzņemšanai. Kāds tautietis man pat bāza degunā norakstu no komitejas oficiālā papīra, no kura bija redzams, ka divi mākslinieku uzturēšanai 2 dienās izsniegta divi cilvēku pusotra mēneša pārtikas deva. Labi, ka šejienes pārstāvja kungs mani jau iepriekš bija brīdinājis. Neapmierināto savaldīju ar vienkāršu pretjautājumu: ko viņi darītu, ja abi mākslinieki būtu bijuši kā „turienes" Rūdolfs Bērziņš? Tad katrs koncerts nometnei prasītu vismaz divi cilvēku gada devu.

Tā nu piedzīvoju, ka neapmierinātībai citās nometnēs nudien nav nekāda nopietna pamata. Savā nometnē es tomēr ierosināšu, lai strādājošiem devas paaugstina par pusi, bet nestrādājošiem četrkārtīgi.

Grozgalvītis

Beidzas žīdu masu bēgšana no Polijas

Berlinē, 1. nov. — Vienotā sadales komiteja (žīdu) šodien konstatēja, ka žīdu masu bēgšana no Polijas ir beigusies. Arī palīdzības iestādēm tagad galvenais jautājums ir: ko iesākt ar tik daudz pārvietotām personām, kuŗām Vācijā jāpavada daži gadi? Šīs komitejas Eiropas izpildpadomes priekšsēdis Dr. J. Švarcs pēc žīdu DP nometņu 2 nedēļu apbraukājuma ASV joslā un pēc apspriedes ar ASV bruņoto spēku komandieri Eiropā ģen. Maknarniju tagad sasauca preses konferenci. Polijā patlaban ir daudz mierīgāk, viņš stāstīja. Turienes žīdi tagad nogaida vizas, ar kuŗām tie varētu doties tieši uz viņu novietošanās jauno valsti, un tie vairs nebēg pānikā pāri robežai uz DP nometnēm. Viņš apšaubīja, ka tie varētu ierasties Vācijā lielākā skaitā, ja vien neatgadīsies kādi jauni vardarbības incidenti.

Iemītnieku skaits stabilizējas

Sekas tam ir, viņš sacīja, ka DP nometņu iemītnieku skaits stabilizējas. No Vācijas emigrē mazāk, nekā žīdu DP vidū ir jaunpiedzimušo. Pat vislabvēlīgākos apstākļos, pareģoja Dr. Švarcs, še uz 2 vai 3 gadiem paliks prāvs žīdu DP skaits. ASV armija, viņš sacīja, sagaida, ka brīvprātīgās labdarības organizācijas arvien vairāk pārņems uzdevumus, kuŗus pametīs UNRRA, beidzot savu pastāvēšanu nākamā jūnijā. Vislielākais pienākums tagad, viņš turpināja, ir atrast kaut ko radošu šo DP nodarbināšanai. Vislielākā privātā labdarības organizācija Eiropā — vienotā sadales komiteja gatavojas uzsākt arodu apmācības un nodarbības tieši žīdu nometnēs. Žīdi nevēlas, teica Dr. Švarcs, kaut kādā veidā palīdzēt vācu saimniecībai, bet tā vietā viņi vēlas izveidot pašu DP saimniecību. Lielākā daļa no pēdējā laikā „iefiltrējušamies" žīdiem, viņš sacīja, gandrīz visu kara laiku pavadījuši Krievijā. Viņi ir pieraduši smagi strādāt un viņi vēlas kaut ko darīt. No 185.000 žīdu DP Vācijā 150.000 atrodas ASV joslā. Kaut arī viņu lielākā daļa vēlas doties uz Palestīnu vai arī uz valstīm, kur tiem ir radi, viņi tomēr būšot ar mieru doties arī uz jebkuŗu vietu, kur viņi varētu normāli dzīvot un paši sevi uzturēt. Tā kā Austrijā ir pāri par 30.000 žīdu, 100.000 uzņemšana Palestīnā atrisinātu jaunnometināšanas problēmu mazāk kā pusei no visiem žīdu DP okupētā Eiropā.

UNRRA'i beidzot pastāvēt, Vienoto Nāciju IRO — starptautiskai bēgļu organizācijai, viņš turpināja, būs jāgādā par barību, drēbēm un pajumti, bet tās darbības programma būs ļoti ierobežota. Lai aizpildītu robu, vienotā sadales komiteja, kuŗas budžets 1946. g. ir 60 milj. dol., nākamgad izdos 100 milj. dolaru.

* * *

Frankfurtā, 1. nov. — 33 žīdu DP — tuberkulozes slimnieki no šejienes devušies uz 110 gultu sanatoriju Davosā, Šveicē. Kopš kara beigām šo pirmo Vācijas žīdu noorganizēto grupu atbalsta amerikāņu vienotā sadales komiteja un „OSE" — starptautiskā žīdu veselības aizsardzības organizācija.

The Stars and Stripes

Atkāpušies ASV joslas vācu 3 valstu denacifikācijas ministri

Štutgartā, 6. nov. — ASV okupācijas joslas visu 3 vācu valstu denacifikācijas ministri pēc 5. nov. ģen.-ltn. Kleja izteiktās kritikas par vācu denacifikācijas tiesu darbību atteikušies no saviem amatiem. ASV joslas militārais vicegubernātors, starp citu, bija teicis, ka vācu denacifikācijas tiesas nacistus „nomazgājot nevainīgus." — ASV joslas 3 vācu valstu vācu padomei **Štutgartā** viņš norādīja, ka amerikāņu Militārā valdība „ir ļoti neapmierināta" ar vāciešu nepietiekamo rīcību denacifikācijas jautājumā. Klejs brīdināja, ka, apstākļiem nemainoties, MP pašai būšot jāuzņemas šis pienākums, ko tā vāciešiem nodeva pavasarī: „Es sekošu jūsu darbam nākamās 60 dienās ar sevišķu uzmanību, jo ceru, ka tad parādīsies apņēmība veikt šo denacifikācijas pienākumu, kas patlaban nemaz nav redzams." — ASV ārlietu ministrija **Vašingtonā** paziņoja, ka Anglijas un Amerikas pārstāvji 12. nov. Amerikā sāks finanču un saimnieciskas apspriedes par savu 2 joslu apvienošanu Vācijā. Apspriedēs piedalīsies ASV joslas militārais vicegubernātors ģen. Klejs un angļu joslas militārais vicegubernātors ģen.-ltn. Robertsons. — Amerikāņu spēku komandieris Austrijā ģen. Marks Klarks preses konferencē **Vīnē** norādīja, ka ASV labprāt gribētu izvākt savu karaspēku no Austrijas, bet to nedarīs agrāk, kamēr savu karaspēku nebūs izvākušas pārējās okupācijas varas. Apmeklējot ASV, viņš saņēmis garantijas, ka arī pēc UNRRA's darbības izbeigšanās Austrija saņems tik daudz pārtikas, visvairāk kviešu, lai uzturētu ASV joslu. Ogļu trūkuma dēļ Austrijā uz pusi samazināta pasažieru vilcienu apgrozība. — Holande pieprasījusi 4 lielvalstīm, lai tās viņai nodod 700 kv. jūdžu Vācijas territorijas Holandes saimniecībai nacistu nodarīto zaudējumu kompensēšanai. — No ASV armijas gūstā saņemtiem 7,2 milj. karavīru amerikāņu gūstekņu nometnēs 26. okt. vēl atradās 69.712 gūstekņu — vāciešu. Vēlākais pēc 8 mēnešiem atbrīvos arī tos. — Ap 11.000 amerikāņu karavīru līgavu aizvien vēl gaida transporta iespējas uz ASV no Anglijas un pārējās Eiropas. Līdz šim AS Valstīs atgādāti 50.342 amerikāņu karavīru piederīgie no Eiropas un 7926 no Klusā okeana. — Maršals Tito lietū izmirkušajam pūlim **Belgrades** Republikas laukumā sacīja, ka kara nebūšot, „jo to nevēlas ne Dienvidslavijas tauta, nedz arī Anglijas, Amerikas vai kāda cita tauta." Vinstons Čerčils esot viens no galvenajiem reakcionāriem, bet viņa darbs kara laikā pelnot visaugstāko atzinību. — Maskavas radiofons ziņo, ka angļu militārās iestādes turot Ēģiptē 200.000 vācu karagūstekņu, kuŗus nodarbinot pie militāro ierīču izbūves Suecas kanāļa joslā un citos darbos. Vācu gūstekņi saņemot angļu karavīru devas. — ASV prezidents Trumens atkārtoja ASV apņemšanos uz ilgu laiku paturēt vienīgo pārraudzību pār tām Klusā okeana salu bazēm, kuŗas atkarotas no Japānas un kuŗas ieskatīs par nepieciešamām ASV drošībai.

UN

Franko un viņa fašistiskā režīma problēma Spānijā no UN Drošības padomes atkal atgriezusies UN pilnsapulces izlemšanā, par ko **Nujorkā** nobalsojuši Drošības padomes visi 11 locekļu. Šīgada sākumā UN pilnsapulce Londonā nosodīja Franko valdību, bet rīcību šinī jautājumā atstāja Drošības padomes ziņā. — 4 lielvalstu ārlietu ministri Nujorkā vienojušies iztirzāt vispirms miera līgumu ar Italiju un tikai tad līgumus ar Rumāniju, Bulgāriju, Ungāriju un Somiju. UN pilnsapulces aprindās nemitas runas, ka Krievija izšķiršoties par UN pastāvīgo mitekli Ženevā, kur agrāk atradās Tautu Savienība. — Padomju Krievija asi uzbruka UN „uzpūstajam" 24 milj. dolaru 1947. g. budžetam un pieprasīja tā jūtamu samazināšanu, vispirms samazinot sekretariāta darbinieku skaitu par 30—40 proc. Padomijas pārstāvis Gusevs nemitīgi protestēja arī pret nodomu iegūt UN raidītāju un radīt „sabiedrības informēšanas organizācijas."

ASV

Prezidents Trumens noteicis, ka AS Valstīs Pateicības diena šogad svinama 28. nov. — Kolorādo štāta galvaspilsēta **Denvera** pēc vairāk dienu ilgušas sniega vētras 6. nov., sniegam vēl krītot, sāka atbrīvoties no 26 collu biezas sniega kārtas, kas paralizē satiksmi un gandrīz visu pilsētas dzīvi. Tik daudz sniega Denverā nav piedzīvots jau kopš 33 gadiem. — ASV kaŗaflotes kaŗa laikā slepeni būvētā 4-motoru pasažieŗu un preču 92 to smagā lidmašīna „Lockheed Constitution," kas var uzņemt ap 32.000 kg kravu un 180 pasažieŗu, lido ar 480 km ātrumu stundā un bez degvielu papildināšanas spēj veikt 8000 km, 9. nov. Kalifornijā devusies savā izmēģinājuma lidojumā.

Vācija

Ģen.-ltn. Klejs **Berlīnē** apliecināja, ka ASV gādājušas par pietiekamiem pārtikas ievedumiem, lai savā joslā Vācijā uzturētu 1550 kal. pārtikas pamatdevu. Viņš tomēr norādīja, ka par to pašu nevarot galvot angļu joslā. Anglijas pārstāvji norāda, ka neesot nekādas paļāvības, ka 14. okt. paaugstinātās pārtikas devas būšot iespējams atstāt tagadējā līmenī. — ASV armijas pārstāvji **Nirnbergā** informē, ka nākamā kaŗanoziedznieku prāvā Nirnbergā tiesās Hitlera personīgo ārstu un 21 vīrieti un 1 sievieti, kas ar koncentrācijas nometņu iemītniekiem rīkojuši medicīniskus eksperimentus. — ASV MV pārstāvis norāda, ka elektriskās strāvas trūkums **Berlīnē**, šķiet, būs izjūtams visu ziemu, bet pilsētas amerikāņu sektorā strāvu tomēr izslēgs tikai uz 4 stundām dienā. — ASV MV saimnieciskā daļa **Berlīnē** informē, ka ASV joslā no 98 vācu kaŗa rūpniecības uzņēmumiem, kuŗus paredzēts nojaukt vai iznīcināt, 64 jau ir iznīcināti. Padomju Savienība uz reparāciju rēķina augustā un septembrī saņēmusi 8.200 to šādu uzņēmumu mašīnu iekārtas, ar ko no ASV joslas tā pavisam jau saņēmusi 15.500 to. — ASV MV un armijas pārstāvji aicinājuši visu ASV un Sabiedroto personālu taupīt kurināmo. Ja to nedarīs, tad nebūšot iespējams piegādāt katrai vācu ģimenei ziemā nepieciešamos 600 kg ogļu. — ASV bruņoto spēku virspavēlnieks Eiropā ģen. Maknarnijs **Frankfurtā** aicināja visus amerikāņu kaŗavīrus tuvējos Ziemsvētkos parādīt laipnības un devīguma garu visiem, „kam kaŗš un nelaime apēnojušas dzīvi." Viņš ierosināja, lai amerikāņi jau tagad sāk plānot par Ziemsvētku gara parādīšanu, jo sevišķi bērniem. — ASV MV īpašu uzdevumu virsnieks ltn. Smits **Minchenē** paskaidro, ka vāciešiem un pārvietotām personām, kuŗas amerikāņi uzaicina apmeklēt MV vai kaŗavīru klubus, no 8. nov. jāuzrāda īpašas „sabiedriskās pases." Tās izsniegs pēc īpašas pārbaudes, noskaidrojot, vai pases pieprasītāja ir vēlama, vai viņa pareizi atbildējusi uz aptaujas jautājumiem, kāda viņai sabiedriska vai politiska pagātne, vai ir sodīta un vai slimojusi ar venēriskām slimībām. 18 g. un vecākas interesentes šādas pases var pieprasīt MV vai kaŗaspēka vienību štābos Vircburgā, Ansbachā, Regensburgā vai Augsburgā.

The Stars and Stripes

Krievija svin sarkanos gadasvētkus

Staļins nav klāt

Londonā, 6. nov. (AP). Krievu revolūcijas 29. gadasvētku priekšvakarā Maskavas padomes svinīgā mītiņā Maskavas Lielajā teātrī, kuŗā ieradās komūnistu partijas un valsts līderi ar Krievijas armijas šefiem, maršals Ždanovs sacīja runu, ko pārraidīja radiofons. Gaidīja, ka runu teiks ģenerālisims Staļins, bet viņa nelerašanās oficiāli palika neizskaidrota. Ždanovs deklarēja, ka Krievija no kaŗa apstākļiem, kuŗos kapitālistu valsts „būtu kļuvusi par otras šķiras valsti," iznākusi spēcīgāka kā jebkad. Dimdoši aplausi apsveica viņa vārdus: „Pasaules tautas — vienkāršie ļaudis, kas ar savām asinīm aizstāvēja brīvību un neatkarību pret vācu fašistiem, izslāpušas pēc miera." Viņš piemetināja: „Mūsu tautas asinis nebija izlietas par imperiālistiskiem ekspansionistiem un pasaules dominēšanas pretendentiem — atomkrāpniekiem." Mītiņa dalībnieki nosūtīja sveicienus Staļinam. Ždanovs vairākkārt citēja Staļina vārdus un pie katra šāda citāta klausītāji cītīgi aplaudēja.

The Stars and Stripes

Slepenie aģenti

Spiegu darbība pēc kaŗa vēl pastiprinājusies, uzsver viens no lielajiem Parīzes žurnāliem „Point de Vue." Mainījušās vienīgi to galvenās darbības vietas. Pirms kaŗa spiegi visvairāk bija atrodami lielos kosmopolītiskos centros, piem., Parīzē, Ženevā, Vīnē un Istambulā, kamēr tagad viņi savu darbību pārcēluši pat uz visvientuļīgākiem tuksnešiem zemes lodes visās pusēs, piem., Jaunmeksikā un Sibirijā, jo tieši tur notiek slepeno ieroču izmēģināšana nākamam kaŗam.

Atombumbas izmēģināšanas laikā Bikinijas atolla rajonā, kaut arī tas bija milzīgā Klusā okeana vidū, amerikāņi aizturēja ne vienu vien pārāk ziņkārīgu krievu vērotāju. Krievi savukārt cenšas likvidēt ikvienu aizdomīgu vērotāju plašās Sibirijas tundrās un Ziemeļkrievijas saltos klajumos.

Krievija ir vienīgā valsts pasaulē, kuŗā darbojas vesela pretspiegošanas ministrija. Vēl rosīgāk krievi pievēršas tieši pašai spiegošanai. Tā kaŗa laikā AS Valstīs darbojās plaša no Maskavas atbraukusi iepirkšanas komisija un 1944. g. tās loceklis Viktors Kravčenko nāca ar sensacionālu atklājumu, paziņojot, ka visa šī komisija ar ģen. B. priekšgalā īstenībā ir veikla spiegošanas organizācija, kuŗai Maskavai jāsniedz visi iespējamie dati par amerikāņu rūpniecības ražošanu un zinātniskiem sasniegumiem.

Visās pasaules zemēs darbojoties vismaz 3.800 krievu slepeno aģentu dažādākos maskojumos. Daudzi no viņiem sedzoties ar diplomātisko pārstāvniecību darbinieku maskām, un tālab krievi visur sūtot tik ārkārtīgi plašas pārstāvniecības un delegācijas.

E. M.

SPORTS

Franču joslas dienviddaļas DP basketbola meistarsacīkstēs no 8 pieteiktām vienībām bija ieradušās tikai 4 — Rāvensburgas UNRRA, Freiburgas lietuviešu studenti, Biberachas UNRRA un Rāvensburgas lietuviešu ģimnazija. 1. v. ieguva Rāvensburgas UNRRA, 2. v. Biberacha, 3. v. Rāvensburgas lietuviešu ģimnazija **(Ansis Salna)**. — DP rīcībā nupat nodotajā sporta zālē **Ingolštatē** 2. und 3. nov. risinājās pirmās volejbola un basketbola sacensības. Zālē kādu laiku sporta nodarbībām nodevušies amerikāņi, bet pēc tam tā bija stipri nolaista. Latvieši sporta darbinieka Jūl. Miezīša vadībā ilgāku laiku strādājuši, zāli remontējot un uzpošot. Tagad te izveidots lielisks starptautisku izmēru basketbola un volejbola laukums, par kādu sportisti priecātos jebkuŗos apstākļos, basketbola grozi piestiprināti no augšas (bez stabiem), glīts rezultātu dēlis, atrodas vingrošanas rīki, apsildāmas ģērbtuves un vietas pāri par 500 skatītāju. Pagaidām zāle ir latviešu pārziņā. Atklāšanas sacensībās piedalījās Ingolštates latviešu, ukraiņu, poļu un Hanavas, Memmingenas un Geretsrīdas DP vienības. Sacīkšu pārsteigums bija Ingolštates latviešu (Kaņeps, Gutmanis, Simsons, Rops und augsburgieši Pelūde un Richters) uzvara volejbola turnīrā, kuŗā piedalījās 6 vienības. Pusfinālā un finālā I. pieveica spēcīgo H. YMCA's vienību (Sprudzenieks, Bērziņš, Daukša, Štāls, Janševskis, Caune) 12:15, 15:12, 15:7 un 9:15, 16:14, 15:12. 3. v. palika G. latviešu-igauņu sastādītā. Memmingeniešiem neveicās. Sievietēm volejbola sacensībā I. latvietes vienlīdzīgā spēlē pieveica M. 3 latvietes un 3 igaunietes. Basketbolā H. (Janševskis, Štāls, Bērziņš, Raiskums, Caune) finālā ar 31:24 (12:6) revanšējās I. (Rops, Simsons, lietuvietis Ramanausks, Pelūde, Richters). Šī cīņa bija spraiga un skaista. 3. v. palika M. (Denisovs, Kleiše, Fricsons, Liepiņš, Baumanis), kas pieveica G. 21:16 **(Arv. Bolšteins)**. — Basketbola turnīrā **Veidenā** Bairreitas ģimnazijas vienība ar 45:32 (22:21) uzvarēja Hersbruku un ar 47:46 (24:23) Veidenu. 2. v. Hersbruka. Tuvākā laikā basketbola turnīrs notiks arī **Bairreitā (Tālivaldis Ķiķauka)**.

Sludinājumi

Skatu albums „Latvija" ar 110 attēliem iznāks 18. novembrī. Albuma cena 8.50 markas + 80 fen. pārsūtīšanas izdevumiem. Nauda sūtāma izdevējam **Jānim Liepiņam:** Plochingerstrasse 17, Esslingen/Neckar, Wttbg. (14a). 3849

Kas man var pārdot vai aizdot manā izdevniecībā Latvijā iznākušās grāmatas un notis? **Oto Krolls,** Bauernfeindstr. 7, Augsburg, Bayern (13b). 3840

Rīgas pils. 1. (angļu) ģimn. audz. **Laimonu Grosbergu,** dz. 25. 6. 11., 45. 16. 1. bija Tuškovā 33. p. 3. btl. 9. r., m. māte **Maija Grosberga: Frauenrichterstr. 22, Weiden, Bayern (13a).** 3754

Brāli dzc-ku **Jāzepu Ruskuli,** dz. 24. 1. 2., no Rēzeknes, Rīgas 6, m. **Vladislavs Ruskulis:** Western DP Camp, Frankfurterstr., Würzburg, Bayern (13a). 3847

Piederīgos, draugus un paziņas m. Zigfrīds un Kārlis Rebiņi, dz. 22. 11. 6. un 24. 10. 9., no Salienas p.: Western DP Camp, Würzburg, Bayern (13a). 3850

Jāzepu Meini, dz. 07. 30. 6., no Daugavpils ar ģimeni m. māsa **Veronika Meine:** Lindenstr. 21, Liebenburg ü. Goslar (20). 3851

Andreju un Alvīni Kalnājus un Lidiju Jakstiņu no Rīgas m. Rūdolfs Kalniņš no Inčukalna: Bahnhof-Hotel, Marktredwitz, Bayern (13a). 3852

Brāli **Elmāru** Vainoldu **Dārziņu,** dz. 22. 15. 12. Apē, bijis „Gefreiter, Marine Artl.," FP 13663/D M.P.A., Berlīnē un Liepājā, m. **Emma Dārziņa:** Dr. Würth Labor., Gipswerke, Stadt Oldendorf, Kr. Holzminden (20). 3853

Radus, draugus un paziņas meklē Emīls Zaķis no Rīgas: DP C. 8-10, Hallendorf ü. Lebenstedt, Kr. Braunschweig (20). 3841

Kaŗavīri! Par 15. div. 33. p. 1. btl. 1. r. kar. **Pēteri Lejiņu** no Krustpils, dz. 23. 1. 2., lūdz z. māsa **L. Benaparte:** DP Camp 10, Giften, Kr. Hildesheim (20). 3855

Radus un paziņas m. Ēriks Birziņš no Rīgas, Arturs un Herberts Ernšteini no Liepājas: UNRRA Team 295, DP Camp, Seedorf, Post Zeven, Bz. Bremen (23). 3842

Par dēlu Ēriku Kalēju, dz. 21. 23. 5., no Alūksnes, 45. 2. 3. bija Kurzemē, lūdz z. Milda Kalēja: DP Camp, Oberst-Drausnick-Kaserne, Erlangen, Bayern (13a). 3843

Par „Kurzemes" p. kar. Albertu Ikstrumu, kar. Oto Zībertu, Alīsi un Herbertu Kundziņiem no Jelgavas lūdz z. Elīna Ikstruma: Grüner Weg 54, Greven (21a). 3846

Fēļiks Čakarni! Tevi meklē T. Beitiņš: Wielandstr. 12, Nürnberg, Bay. (13a). 3828

Radus un paziņas m. Irmgarde Vecvagara dzim. Pilmane no Rīgas Jūrmalas: Rettberg-Kaserne, C-52, Eutin, Holst. (24). 3839

Radus un paziņas m. **Arnolds Vītoliņš** no Rīgas, dz. 10. 29. 10.: DP Camp 135/B, H. 81, Meerbeck, Kreis Stadthagen (21a). 3739

Par **Oskaru Ķāvi,** dz. 22. 8. 10. Mazsalacā, lūdz z. brālis **Arnolds Ķāvis:** DP Camp, Seedorf, Post Zeven (23). 3741

Dēlu **Helmutu Alksni,** dz. 26. 19. 1. Lielplatones p., m. māte **Emīlija Alksne:** DP Camp, Kurhaus, Traunstein, Bay. (13b). 3744

Stepanu Kovaļevu un dēlu **Pēteri Azarņikovu** m. māte **Katrīne Azarņikova:** UNRRA Team 168, Camp 5a, Erbendorf, Bayern (13a). 3748

Piederīgos, radus un paziņas m. **Kārlis Ozoliņš** no Bolderājas, dz. 15. 18. 10.: DP Camp 135/B, H. 81, Meerbeck, Kr. Stadthagen (21a). 3833

Brāli **Antonu Jaudzemu** no Viļānu p. m. **Ģertrūde Jaudzema:** Nebeniusstr. 7-8, Mannheim (17a). 3854

„Latviešu Vēstneša" 1 mēneša abonements ar piesūtīšanu maksā 5 markas, 2 mēnešu — 8 markas. Abonementu pieņem no jebkuŗa numura. Atsevišķa numura cena 50 fen. Tuvinieku meklēšanas sludinājumi par katru pilnu vai saīsinātu vārdu 30 fen., pustreknā salikumā 45 fen., tekstā 90 fen. Pārējie sludinājumi 100 proc. dārgāki. „Latviešu Vēstneša" pārstāve angļu okupācijas joslā — Lidija Dravniece: Latvian Camp, „Frische Quelle," Hiddesen bei Detmold, Lippe (21a); Austrijā — Rūdolfs Kalniņš: DP Camp, Glasenbach bei Salzburg, Oesterreich. Maksājumiem Austrijā piemērojamas tās pašas likmes šiliņos. Par laikraksta savlaicīgu nesaņemšanu vai abonementa pārtraukšanu tehnisku vai neparedzētu iemeslu dēļ izdevējs atbildību neuzņemas.

Printed by Manz, Dillingen. — 12.300